

Angelca RUS

Urejanje prostora v malih mestih - institucija medobčinskega sodelovanja

Uvod

Z reformo sistema lokalne samouprave oziroma teritorialno členitvijo na manjše enote - občine - opazamo, da večja in srednje velika mesta danes tvorijo poglavitno jedro obsežnega urbaniziranega območja, v katerem so funkcijska prepletanja že zdavnaj prestopila administrativne meje. To se izraža zlasti v območjih razvojnih osi in okoli večjih središč.

Prestrukturiranje gospodarstva je vzrok za številne prostorske spremembe v razmerju med mestom in zaledjem, kajti po eni strani se večja število terciarnih dejavnosti v mestnih jedrih, po drugi pa se povečuje povpraševanje po površinah za stanovanjsko gradnjo na obrobju mest in v neposrednem zaledju. Prepletanje osnovnih funkcij mesta, kot so npr. prebivanje, delo in izobraževanje, pa je povezano z migracijsko in prometno problematiko.

Če načrtovanje rabe prostora in urejanje prostora med mesti in zaledjem (urbanimi in ruralnimi središči, večjimi in manjšimi urbanimi središči) ne bo usklajeno, se bodo v prostoru pojavili novi problemi npr. prometni zamaški, preobremenjenost prostora, težave pri oskrbi s pitno vodo, energijo, problemi pri izgradnji komunalne infrastrukture ipd.

Možnosti sodelovanja

Usklajevanje razmerja med mestom in okolico bi lahko potekalo različno. Seveda bo treba najprej počakati na to, kakšno členitev bo prinesla državna uprava oziroma lokalna samouprava. Večina regionalnih središč si je pridobila status mestnih občin. Območje teh občin poleg strnjjenih delov mest vključuje še nekatera druga naselja, ki nimajo

zadostne funkcijske ponudbe, zadovoljevanje večine njihovih terciarnih in kvartarnih potreb pa je odvisno od večjih naselij. Funkcijsko prepletanje z okolico je praviloma mnogo širše in večplastno, pri čemer ima zaledje tudi svoje razvojne centre torej lahko govorimo o funkcijski regiji. Zato bo treba iskati ustrezne načine za vzpostavitev medsebojnega sodelovanja med vsemi naselji v posamezni urbani (oziroma funkcijski) regiji.

Če bi bile večje urbane naselbine mestne občine in hkrati tudi okrajji, bi se lahko razvile naslednje oblike sodelovanja z okolico:

- sodelovanje med mestnim okrajem in okrajem zunaj mesta, pri tej obliki sodelovanja bi posamezni mestni in okoliški okrajji ohranili svojo samostojnost, sodelovali pa bi pri reševanju določenih zadev, npr. v zvezi s prostorskim planiranjem, pridobivanjem zemljišč, poselitvijo in oskrbo, le tedaj bi namreč morala koordinacija potekati iz mesta;
- razširitev mestnega okraja na okoliške občine, ta oblika bi prišla v poštev v primeru, če bi lokalni samoupravi odvzeli večino pristojnosti glede prostorskega urejanja in posegov v prostor.

Po svetu so znane še druge oblike reševanja skupnih problemov, npr. ustanovitvijo regijskega mesta, okraja, upravljalvske regije, zveze občin, medobčinskega povezovanja ipd.

Katere vidike bi morali upoštevati, kadar se odločamo za obliko medsebojnega sodelovanja?

Cilj lokalne samouprave oziroma njene reforme ne bi smel biti v tem, da bi z ustanovitvijo novih občin

Lokalna samouprava Medobčinsko sodelovanje Medobčinska zveza Občine

V prispevku je obravnavana problematika medobčinskega sodelovanja, predvsem na področju urejanja prostora, ker obsežna urbanizirana področja in funkcijske povezave sedanjih občin presegajo administrativne meje posameznih teritorialnih enot. Prikazane so možnosti sodelovanja, vidiki, ki jih je potrebno upoštevati, kadar se odločamo za obliko medsebojnega povezovanja, merila za vključevanje okoliških občin v mestno regijo in cilji izboljšanja medobčinskega sodelovanja. Prispevek zaključujejo razmišljanja o medobčinski zvezi, in sicer, bistvenih nalogah zveze, kriterijih za oblikovanje zveze in terminih pristopanja v zvezo.

Angelca Rus

Urban and regional management of small towns - The institution of intermunicipal cooperation

Communes Intercommunal cooperation Intercommunal union Local self-government

The article deals with problems of intermunicipal cooperation, especially in the field of physical planning and land management, since the majority of urbanised areas and functional connections between new communes exceed the administrative boundaries of particular territorial units. Possibilities of cooperation are shown, aspects which should be respected when deciding upon cooperation, criteria for including peripheral communes into the municipal region and goals of improving intermunicipal cooperation. In the conclusion, the intermunicipal union is discussed, especially its tasks, criteria for shaping the union and the timing of accession.

ustvarili univerzalne in preveč poenotene življenjske razmere, temveč naj bi z reformo odnosov med mestom in okolico dosegli čim večjo občinsko samoupravo. Obenem pa bi bilo potrebno za posamezne naloge in probleme z medsebojnim usklajevanjem poiskati načine za skupno reševanje.

S tega vidika lahko opredelimo tudi možnosti in meje občinskega sodelovanja: pri tem se ne bi smeli odločati za takšno obliko sodelovanja, kjer se odraža premoč določene občine, temveč je smiselna takšna oblika sodelovanja le na tistih področjih, kjer gre za močno prepletanje interesov, zaradi številnih občinskih meja pa je prostor postal preozek in bi posamezne občine le s težavo reševale svoje probleme. Občinska samouprava lahko tedaj postane samo pravna reforma na papirju, lokalne skupnosti pa nimajo pravih možnosti za oblikovanje lastnega življenja in odločanja. Dodatne težave lahko nastopijo še zaradi introvertiranosti interesov oziroma izolacionizma posameznih občin.

Eden od glavnih ciljev nove prostorske organiziranosti bi moral biti torej v tem, da bi pri razmerju med mestom in zaledjem upoštevali načelo medsebojnega dopolnjevanja, vendar pa naj bi kljub temu med mestom in okoliškimi občinami obstajala diferencirana večstopenjska funkcionalnost, pri tem pa ne bi omejili samostojnosti odločanja na lastnem območju.

Katera merila bi morali upoštevati pri vključevanju okoliških občin v mestno regijo?

Na podlagi dosedanjih razmišljanj o sistemu občin in funkcioniranju njihove samouprave, poznavanja odnosov med mestom in okolico v posameznih občinah ter njihovega funkcijsko-gravitacijskega prepletanja bi z oblikovanjem zveze (urbane regije) lahko oblikovali enoten upravni prostor, ki bi vključeval vse osnovne funkcije in naloge na celotnem območju prepletanja. Pri tem razmišljanju izhajamo iz dejstva, da so ljudje dandanes veliko bolj mobilni ter delujejo v širšem

območju prepletanja.

Pri oblikovanju meril za povezovanje mesta in okoliških občin bi bilo treba upoštevati tako intenzivnost medsebojnega prepletanja kot tudi potrebe bodočega prostorskega razvoja mest

Intenzivnost prepletanja

Nekatere okoliške občine bodo zaradi pomanjkanja nekaterih lastnih funkcij precej odvisne od ponudbe mesta. Obenem pa zunanje občine verjetno marsikdaj ne bodo znale ponuditi mestu tistega, kar je v primerjavi z njim njihova prednost. Občine, ki so od mesta samo odvisne (delovna mesta, šole) bodo počasi izgubljale občinsko identiteto, pa tudi samostojnost, zlasti v zvezi z oskrbo. Če lahko danes določene nove občine označimo npr. kot "oskrbne občine", to pomeni, da morajo imeti raznovrstno ponudbo in jasno predstavo, kakšen razvoj in aktivnosti predvidevajo v prihodnosti. Če določena okoliška občina ne bo mogla zagotavljati popolne osnovne oskrbe, pomeni, da svoje funkcije ne opravlja v celoti. Tedaj občina ni več samostojna, temveč samo manjša enota, ki je odvisna od vplivov večje upravno-teritorialne enote, predvsem glede poselitve. Njena samouprava lahko postane vprašljiva. Ravno zgoščevanje poselitve narekuje številne razloge za novo obliko medsebojnega povezovanja.

Soodvisnost grajenega prostora

Gostota pozidave, ki se iz mesta nadaljuje daleč v zaledje, kaže ravno na intenziteto prepletanja, po drugi strani pa zmanjševanje moči in pomena okoliških občin. Sedanja naraščajoča gradbena soodvisnost med mestom in zaledjem, obojestransko zblizevanje, pojav sklenjenih zazidav na povezovalnih cestah so posledica nenačrtnega razvoja v preteklosti. Z vidika planiranja zelenih površin in v smislu ekološko naravnega planiranja v prihodnosti, ne bi smelo prihajati do takšnih konfliktnih razmer. Dober zgled za zadevo, ki dejansko ne sodi

URBANI IZZIV

v pristojnost le ene teritorialne enote, je npr. avtocesta "Slovenika". Izbor trase, dimenzije ceste ipd. namreč niso zadeve o katerih bi v celoti odločali samo v občinah, skozi katere avtocesta poteka, temveč bi morali razpravljati tudi v sosednjih občinah (ker se avtocesta navezuje na tamkajšnji prometni sistem) in navsezadnje tudi v okvirih države, ki koordinira gradnjo.

Skupni infrastrukturni objekti in naprave

Novo občinske meje ne bi smele biti ovira, ki bi prekinila fizične povezave v tistih sistemih, ki so že do sedaj dobro funkcionirali, npr. če so bile do sedaj dobre povezave na področju infrastrukture, npr. plinovodnem omrežju, oskrbi z vodo, daljinskem ogrevanju, v zvezi z kanalizacijo in komunalnimi odpadlo itd., bi morali takšne oblike sodelovanja ohraniti tudi vnaprej.

Tam, kjer so objekti in naprave s širšim infrastrukturnim pomenom že zgrajeni, skupno dogovarjanje, kako bomo te objekte in naprave vzdrževali in dograjevali, ne bi smelo povzročati težav. Večji problem bo namreč nastopil, ko bo šlo za načrtovanje novih investicij pri vprašanju, kdo bo pravzaprav nosilec novih posegov, torej kdo bo skrbel za koordinacijo. Pri takšnih posegih ni vprašljiva le vloga občinske samouprave, temveč tudi financiranje, kdo in kako bo plačal investicijo, kdo bo skrbel za njeno vzdrževanje. Če bodo za določene zadeve finančna sredstva negospodarno porabljena, bo zmanjkalo sredstev za druge naložbe.

Zato bo v takšnih in podobnih primerih nujno skupno dogovarjanje. Potrebna bo enotna določitev nalog in programov v zvezi z oskrbo prebivalstva (komunalno opremljanje, izobraževanje, kultura, bolnišnice, zdravstvo, socialno skrbstvo, domovi za starejše občane, vrtci, šole, športni objekti) predvsem v območjih z močnim prepletanjem. Podobno sodelovanje bo potrebno tudi glede lokacij in izbora prioritete za lokacijo določenih objektov, ki

imajo širši gravitacijski pomen, kakor tudi glede vzdrževanja že zgrajenih objektov. Vse to izraža potrebo po sedanjem in bodočem povezovanju in prepletanju pri katerem bo nujno enotno prevzemanje nalog.

Dejstvo, da imajo okoliške občine lahko v različnih infrastrukturnih sistemih boljšo opremljenost kot središčna občina, izraža tudi nasprotni argument pri združevanju okoliških občin.

Intenzivnost prometnih povezav

Upoštevanje intenzitete prometnih povezav, zlasti v zvezi z dnevnimi migracijami med mestom in okolico, je za smiselno uresničitev teritorialne reforme pomembno z več vidikov.

Migracijski tokovi so prostorsko in časovno pogojeni. Tako šolski kot delovni migranti potujejo dnevno na delo oziroma v šolo, v obe smeri ob istem času. Iz razmerja med številom dnevnih migrantov in številom delovnih mest v okoliških občinah lahko posredno ugotovimo, kaj je osnovna funkcija določene občine, ali gre zgolj za funkcijo bivanja ali pa tudi zaposlitve. Pri tem se pojavi vprašanje "identitete" občin, od koder izhajajo migranti, in vprašanje stopnje povezanosti prebivalcev z občino. Proces urbanizacije in intenzivno priseljevanje sta ponekod prvotne odnose v občini ponekod povsem spremenila, saj ljudje prevzemajo navade, ki so značilne za življenje v mestu.

Prihajanje dnevnih migrantov v mesto pa povzroča obenem dodatne probleme s parkiranjem, zlasti v središču mesta. V mestu je čedalje težje obvladovati promet, zato so začeli na robovih mest graditi blagovnice in locirati druge dejavnosti, ki po eni strani dajejo območju nov središčni pomen, po drugi strani pa mestu odvzemajo del njegovih funkcij.

Pri naštetih primerih smo opozorili le na nekaj funkcij in odnosov, ki danes obstajajo med mestom in zaledjem. Z upoštevanjem vseh teh dejstev bi lahko pravočasno pripravili skupni načrt za posamezne ob

like povezovanja in medsebojnega prepletanja in obenem nakazali, kako bi lahko probleme, ki nastajajo med mestom in zaledjem, potem tudi reševali. To velja zlasti za medsebojno usklajevanje v zvezi z grajenim prostorom, obenem pa je treba proučiti tudi možnosti glede izboljšanja oziroma razbremenitve prometnih razmer, ki nastajajo zaradi dnevniških migracij.

Pri tem bi lahko medobčinska zveza, poleg opredelitve načrta glede rabe prostora izdelala tudi generalni prometni načrt, sodelovala pri njegovem izvajanju, saj običajno pri upravno-pravni členitvi prostora ta vidik skoraj ne upošteva.

Pomen prostora in infrastrukturne opremljenosti za bodoči razvoj mesta

Z razvojem mesta se sčasoma kaže tudi potreba po njegovem prostorskem širjenju, zato so nemalokrat se določeni posegi v mestu neposredno povezani tudi z okoliškimi občinami. Nekatera predvidenja v zvezi s tem lahko izračunamo, zlasti kar zadeva razvoj prebivalstva in gospodarske rasti mesta, pa tudi potrebe po stanovanjih in delovnih mestih. Vendar so napovedi običajno odvisne od dogajanja v širšem funkcijskem prostoru.

Nekateri posegi v prostor imajo seveda svoje normative. Npr.: za stanovanjsko gradnjo je predvideno na osebo pribl. 250 do 400 m² vseh planiranih površin (skupnih in individualnih). Seveda je to odvisno tudi od gostote zazidave (ali gre za individualno ali blokovno gradnjo). Težje pa je določali normative za delovna mesta. Npr.: določeno delovno mesto v okviru iste dejavnosti ima lahko samo pisarne ali samo proizvodne dvorane, seveda s povsem drugačno izrabo prostora. Mesto kot centralni kraj mora za javne in zasebne potrebe zagotavljati tudi primerno infrastrukturo. Običajno določeno infrastrukturno oskrbo in opremljenost uporablja tudi okoliško prebivalstvo. Določene

lokacije povzročajo še druge potrebe po infrastrukturi (npr. lokacija univerze) zlasti v zvezi z komunalno infrastrukturo, oskrbo z vodo, javnim potniškim prometom.

Zagotavljanje prostih površin za različne namene lahko za mesto pomeni tudi določeno finančno prednost. Če v mestu nimajo dovolj razpoložljivih površin, bi se morali začeti ustrezno sodelovati z okoliškimi občinami.

Če mesto nima zadostnih površin, si težko predstavljamo njegovo nadaljnjo širitev. Torej gre za načrtovanje bodočega razvoja, pri katerem ne upoštevamo samo prostih površin, temveč tudi načrtovanje prometnih povezav. Podobno, če v okoliških občinah iz različnih vzrokov ne morejo zadovoljevati vseh potreb v zvezi z oskrbo in storitvami, bi morali v takšnih občinah začeti sodelovati z mestom.

V občinah, kjer lokalne oblasti ne želijo sodelovati z večjimi središči, in hočejo na vsak način ohraniti samostojnost, dolgoročno tega ne bodo zmogli, zlasti v tistih, za katere je značilno močno prepletanje z mestom. Potrebe v takšnih občinah so običajno večje, kot jih lahko sami zadovoljijo, zato prebivalci izkoristijo ponudbo v večjem središču. Občinska samostojnost se bo začela v takih primerih počasi rahljati.

Seveda lahko okoliške občine na določenih področjih mesto tudi razbremenijo. Izračuni v Nemčiji so pokazali, da je z vidika mesta smiselno vlagati v določeno infrastrukturo ali delovna mesta v tistih občinah, ki imajo več kot 25.000 prebivalcev. Tako lahko okoliške občine na določenih področjih mesto razbremenijo in se med seboj dopolnjujejo. Na zadevo je treba gledati tudi z vidika ekološke funkcije, ki bi ga pri administrativni delitvi prostora prav tako morali upoštevati. Pri novi prostorski členitvi ne bi smeli ogroziti oziroma uničiti pomembnejših ekoloških faktorjev in prostih površin, temveč bi morali pri tem čimbolj upoštevati merila, ki zagotavljajo njihovo varovanje. Ta merila bi morali upoštevati tudi pri urejanju

prostora v posameznih občinah. Če bo prišlo do povezovanja med mestom in okolico, bi bilo treba ta merila v celoti upoštevati.

Cilji pri izboljšanju medobčinskega sodelovanja

Za čimbolj racionalno načrtovanje in poseganje v prostor, kot tudi za reševanje nekaterih drugih problemov in nalog, bi bila najprimernejša oblika medobčinsko sodelovanje, v okviru katerega bi ustanovili skupno telo, ki bi povezovalo celotno območje. Tako bi omogočili, da bi se dejavnosti in pobude posameznih upravnih nosilcev povezale. S sodelovanjem bi dosegli medsebojno koordinacijo in tako sprejemali odločitve, ki so enako pomembne za celoten prostor.

Medobčinsko sodelovanje pravzaprav ne bi smelo biti nekakšno nasprotovanje interesov, temveč le pomožno sredstvo za izboljšanje možnosti pri reševanju posameznih občinskih nalog. Pri tem naj ne bi imel nihče absolutne prednosti. Pravzaprav najbrž ne bo zadržkov in pomislekov glede takšnega sodelovanja. Osnovno vprašanje, ki se bo pojavilo v praksi, bo verjetno to: kakšna naj bo organizacijska oblika, ki bi izboljšala izpolnjevanje posameznih občinskih nalog, obenem pa krepila samoupravo.

Poseben pomen pri medsebojnem sodelovanju med mestom in občinami bo imelo planiranje. Ravno v gosto poseljenih območjih, kjer so med mestom in okolico močna strukturna prepletanja, ostajajo učinki občinskih planov nemalokrat omejeni na mesto in se največkrat le dotikajo površin v sosednjih občinah. To je posebno značilno za sprejemanje novih zazidalnih območij.

Kakšen obseg in intenziteto naj bi imelo medobčinsko sodelovanje v zvezi s koordinacijo planiranja prostora, je odvisno od oblike in gostote poselitve oziroma strukturnega prepletanja. Seveda bo treba počakati še na Zakon o urejanju in posegih v prostor, v katerem bodo podrobno opredeljeni postopki pri sprejemanju posameznih dokumentov na različnih

ravnih, med drugim pa bo v njem zajeto tudi regionalno planiranje. Pojavlja se vprašanje, kakšno bo razmerje med planiranjem prostora v zvezi z mestom in okolico in regionalnim planiranjem. Čeprav regionalnega plana v formalnem pomenu ne poznamo, predvidevamo, da si bosta regionalni plan in plan za mesto in okolico v marsičem v nasprotju, kajti regionalni plan bo zajemal interese širšega območja in ne samo urbane regije. Plan za mesto in okolico bo moral biti v marsičem bolj konkretiziran, posamezni posegi bi morali biti bolj natančno opredeljeni, obenem pa nakazane razvojne smerice v posameznih občin.

Ravno na podlagi teh funkcijskih prepletanj, npr. med Ljubljano in zaledjem, vse do Vrhnike, Grosupljega, Litije, Kamnika, Škofje Loke, menimo, da bi morali ustanoviti telo, ki bi skrbelo za koordinacijo med mestom in okoliškimi občinami. Telo bi moralo biti odgovorno za celoten prostor, vendar bi morale imeti tudi okoliške občine možnost so-vplivanja na mesto. Telo bi moralo biti sposobno, da pri doseganju določenih ciljev, ne bi izključevalo drugih, temveč bi jih skušalo upoštevati.

Za zvezo med mestom in okolico ni nujno, daje opredeljena z zakonom. V vsakem problemskem območju, ki bi združevalo mesto in okolico, naj bi izbrali najustreznejšo obliko povezave, pa tudi ime in sedež, opredelili območje ter člane. Včasih se bo pojavilo tudi vprašanje, katero mesto oziroma centralni kraj, naj bi imel v določeni zvezi osrednjo vlogo. Za Ljubljano seveda to ne bo problem. Vendar menimo, da naj bi bil sedež zveze tisti center (mesto), ki je od drugih krajev za celotno območje zveze pomembnejši.

Katere naj bi bile bistvene naloge medobčinske zveze?

V okviru splošnih ciljev podpiranje urejenega razvoja območja, naj bi bila ena od osnovnih nalog zveze, svetovanje svojim članom in uskla-

jevanje njihovih interesov. Načrti in ukrepi naj bi bili med seboj usklajeni. Za opravljanje takšnih nalog pa je potreben dober pretok informacij med mestom in zaledjem. Novega zakona o prostorskem planiranju še nimamo, vendar bi morali pomisliti tudi na to možnost ter opredeliti pristojnosti nosilcev planiranja. Zveza bi lahko sprejemala plane prostorske rabe za celotno območje zveze, vendar bi jih morali uskladiti s splošnimi cilji regionalnih planov.

Naslednja naloga povezave med mestom in zaledjem naj bi bila usklajevanje pri načrtovanju prometa med posameznimi občinami in (generalnim) državnim prometnim planom. Generalni plan in občinske plane bi morala presojati zveza, kar ima pravzaprav dve prednosti: na eni strani bi v zvezi najboljše poznali problematiko prepletanja prometa med mestom in zaledjem, še zlasti pomembno je načrtovanje in izboljšanje javnega prometa, po drugi strani pa gre za skupno načrtovanje prostora za potrebe v zvezi z novimi cestnimi povezavami.

Ne smemo pozabiti na to, da potrebujemo za izvrševanje različnih nalog pravzaprav različna območja, ki so smiselno povezana oziroma različna merila pri prostorskem omejevanju. Medtem, ko je treba pri opredeljevanju območij za vodno oskrbo in komunalne odplake kot osnovno merilo upoštevati topografske, tehnične in gospodarske zahteve, pa sta pri planiranju lokacij za odpadke pomembno merilo zmožljivost in gospodarnost odlagališč, ki vključuje tudi lokacijske razmere in dostopnost. Pri gradnji rekreacijskih objektov in naprav pa moramo upoštevati spet drugačna merila.

Zavedamo se, da bi se pri usklajevanju lahko pojavile določene težave, zlasti kadar bodo v zvezi hoteli uskladiti želje, potrebe in zlasti financiranje. Za posamezne naloge v zvezi bi morali najti poseben način financiranja. Lahko bo prišlo tudi do povezovanja na posameznih področjih dejavnosti, vendar je treba opozoriti, da bodo zaradi tega nastali mnogi problemi

zaradi zahtevnejše koordinacije in usklajevanja med posameznimi področji.

Zveza naj bi bila po našem mnenju najpomembnejša na področju prostorskega planiranja, njena vloga pa se naj bi izražala predvsem v tesni povezavi med mestom, okoliškimi občinami in okraji. Območje pa bi morali opredeliti tako, da bi bile funkcijske povezave med njimi čim bolj izrazite.

Merila za oblikovanje mestne regije oziroma zveze občin

Kot merilo pri opredeljevanju takšnih območij predlagamo najprej:

- intenziteto tokov dnevne delovne in šolske migracije;
- mobilnost prebivalstva med mestom in okolico in obratno ter
- delno tudi ceno stavbnih zemljišč (kajti ta dobiva realno vrednost šele v zadnjem času).

Migracijski tokovi, ki so usmerjeni v mesto kažejo na obseg funkcijskega prepletanja okoliških občin z mestom. Ta podatek izraža na eni strani pomen funkcije stanovanja (bivanja), na drugi strani pa na intenziteto prometne povezave, ker je po ocenah polovica prometnih udeležencev povezana s funkcijo dela. Migracijski tokovi izražajo tudi obseg povezav med delovnimi mesti in bivanjem znotraj občinskih administrativnih meja.

Poleg zgoraj naštetih meril predlagamo, da bi morali upoštevati tudi:

- oddaljenost od mesta (v km),
- sklenjenost pozidave,
- ceno stavbnih zemljišč,
- strukturo aktivnega prebivalstva,
- davčna moč prebivalstva (dohodnina),
- stopnjo mobilnosti (imigracija, emigracija).

Kdaj in kako stopiti v zvezo?

Smisel zveze je v tem, da vključuje celotno občino in ne samo posamezne dele občin. Torej je smiselna vsaka povezava občin, v katerih obstaja v zvezi z rabo prostora in

URBANI IZZIV

komunalno infrastrukturo močno prepletanje med mestom in zaledjem, ter občin, v katerih so močni migracijski tokovi.

Pojavlja se vprašanje, ali ne bi bilo potem bolj smiselno, da bi v zvezo vključili kar celotne okraje, ko bodo dokončno opredeljeni. Menimo, da ni primerno pretirano poseganje

državne uprave v lokalno samoupravo. Mnenja smo, da naj bi bila zveza pristojna za nekatere specifične naloge, okraji pa bi imeli druge naloge, ki ne bi bili s problematiko, za katero bi bila pristojna zveza, neposredno povezane.

Angelca Rus, dipl. geogr., Inštitut za Geografijo pri univerzi v Ljubljani

Viri in literatura

DEKLEVA J.: Dejavniki razvoja poselitve Ljubljane. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana 1991.

GANTAR, P.: Sociološka kritika teorij planiranja. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana 1993.

GOSAR, L. et al.: Regionalni in urbani sistemi Slovenije. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana 1993.

Javni potniški promet v Ljubljani in regiji. Integral, marec 1984.

KOKOLE, V.: Predlog omrežja centralnih krajev na območju ljubljanskih občin. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana 1984. MESTO LJUBLJANA: Mestna občina Ljubljana (MOL). Inštitut za javno upravo pri pravni fakulteti v Ljubljani, Strokovne službe mesta Ljubljane, Ljubljana 1992. MESTO LJUBLJANA: Nove ljubljanske občine v številkah: po popisu prebivalstva 1991. Mestni zavod za informatiko, Projektni svet za lokalno samoupravo mesta Ljubljana, Ljubljana 1993. MESTO LJUBLJANA: Informacije: Lokalna samouprava. Mestni zavod za informatiko, Ljubljana 1993.

MUSIČ, V.: Centri v naselju. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana 1962.

Območja občin. Vlada republike Slovenije, Služba za lokalno samoupravo, oktober 1994.

PAESLER, R.: Möglichkeiten zur Losung von Stadt - Umland - Problemen am Grossstadtrand - Erfahrungen aus Deutschland mit Abwendungs-Möglichkeiten für Ljubljana. Muenchen 1994. PAK, M.: v: Zakaj v nove občine. Vlada - Služba za reformo lokalne samouprave, Ljubljana 1994.

PREMZL, V., ed.: Trajnostni urbani razvoj. Tehniška fakulteta Maribor, Maribor 1994.

RAVBAR, M.: Spremljanje in vrednotenje suburbanizacijskih procesov, v: Kvaliteta življenja in kvaliteta bivalnega okolja Ljubljane. Urbanistični inštitut RS, Institut za geografijo, Ljubljana 1994.

RAVNIKAR, E.: Razmišljanja o Ljubljani leta 1946. Urbani izziv, št. 23-25-Mesto: bivanje in stanovanje, Urbanistični inštitut RS. Ljubljana 1993.

RAZMIŠLJANJA O LJUBLJANI: Ob anketi o razvoju Ljubljane. (Breda Ogorelec, Tomaž Souvan, ur.). Mesto Ljubljana, 1991.

RUS, A., STANIČ, L.: Členitev mesta Ljubljana, 1. faza. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana 1993.

RUS, A., STANIČ, I.: Členitev mesta Ljubljana, 2. faza. Urbanistični inštitut RS, Ljubljana 1994.

RUS, A., STANIČ, I.: Cilji in vidiki medobčinskega sodelovanja med mestom in zaledjem v Ljubljani ob reformi lokalne samouprave, IB, št. 1-3, Ljubljana 1995. SCHIMANKE, D.: Folgen und Folgenprobleme der kommunaler Gebietsreform, Arch. F. Kommunalwiss., 21, Heft 2, 1982.

Sedeži novih občin, Predlog vlade RS. Zavod za informatiko, Ljubljana, (september) 1994.

Strategija Vlade republike Slovenije za izvajanje reforme lokalne samouprave. Služba za reformo lokalne samouprave, Ljubljana, 1994.

VRIŠER, I.: Razvoj mesta Ljubljane. Ljubljana 1956.

VRIŠER, I.: Urbana geografija. Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Ljubljana, 1984.

Zakaj v nove občine? Urad za reformo lokalne samouprave, Ljubljana, (februar) 1994.

Zakoni

Zakon o lokalni samoupravi. UL RS, 72/93.

Zakon o lokalni samoupravi s spremembami in dopolnitvami. UL RS, 57/94. Zakon o lokalnih volitvah. UL RS, 72/93. Zakon o referendumu za ustanovitev občin. UL RS, 5/94. Zakon o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih meja. UL RS, 60/94.